

Teun Koetsier

Afdeling Wiskunde
Vrije Universiteit Amsterdam
t.koetsier@vu.nl

Een gesprek met Arjen Sevenster

Wiskundige Arjen Sevenster vertrok na zijn studie voor een aantal jaren naar Japan. Terug in Nederland werd hij acquisiteur wiskunde bij uitgeverij Elsevier. In die functie is hij voor veel wiskundigen en informatici van betekenis geweest. Na zijn pensioen vervulde hij bestuursfuncties bij het Koninklijk Wiskundig Genootschap en bij Stichting Epsilon. Ook op een heel ander vlak was hij actief: inmiddels zijn er van zijn hand twee dichtbundels verschenen. Twee jaar geleden werd Arjen getroffen door een ernstige ziekte die zijn leven en dat van zijn vrouw Lydia drastisch veranderde. Onze redacteur Teun Koetsier legde hem een aantal vragen voor. *Enkele weken na dit interview, op 2 februari, is Arjen Sevenster overleden.*

Kun je eerst iets zeggen over je achtergrond? Uit wat voor milieu kom je?

“Ik ben in 1946 geboren onder het teken van de Tweelingen. Naast aanleg voor wiskunde had ik belangstelling voor talen, resulterend in een doctoraal examen met Japans als bijvak.

Mijn grootvader was boer in Wier, een piepklein dorp op de Friese klei. Mijn vader heeft het grootste deel van zijn werkende leven als wiskundeleraar voor de klas gestaan. Hij was volledig bevoegd met twee aktes, MO-A en MO-B, op zak. Met die laatste akte had hij ook het wiskundig voor hem hoogst haalbare gerealiseerd. Ik moet een jaar of vier geweest zijn, het was vijf december en mijn vader, zoveel begreep ik er wel van, moest iets doen, waar veel van afhing. En hij slaagde! Een zes, en daar was hij meer dan tevreden mee: mooie Sinterklaasavond hebben wij niet meer meegemaakt.

Onlangs vond ik de schriften terug waarin hij zijn sommen maakte, astron-

mie, analyse (inclusief oneindige producten!) en algebra, en het viel me meteen op hoeveel meer er in die tijd gerekend werd, vaak met behulp van de logaritmetafel.

Waar mijn vader in Leeuwarden hbs gedaan had, deed ik gymnasium aan het Huygens Lyceum in Voorburg. Voor mijn eindexamen had ik, als eerste in de geschiedenis van de school, vier tieren: een voor natuurkunde en drie voor de wiskundevakken, en niets leek dan ook een studie wiskunde in de weg te staan.”

Waarom ben je wiskunde gaan studeren?

“Ik vond wiskunde leuk om te doen. Met drie tieren voor wiskunde op mijn eindexamen en met een vader die wiskundeleraar was, leek wiskunde de meest voor de hand liggende keuze. Maar er was wel een donderwolkje aan het firmament van mijn plannen. Ik had meegeedaan aan de wiskundeolympiade van dat jaar en laag gescoord. Blijkbaar gaf excelleren binnen de perken van de schoolwiskunde geen

garantie voor succes daarbuiten. Die gedachte is zeker door mij heengegaan, maar even snel weer verdrongen.

De studie in Leiden was zo ingericht, dat je doctoraal kon doen zonder ooit met een echt probleem geconfronteerd te worden. Ik herinner mij het tweedejaars college algebra, waar nauwelijks voorbeelden behandeld werden, waar geen werkcollege aan verbonden was en er nooit een opgave over de toonbank kwam. Het tentamen was mondeling en bestond uit het reproduceren van bewijzen van behandelde stellingen, zoals in mijn geval dat van de reciprociteitsstelling van Gauss. Ik haalde prompt een tien en even kon ik mij een getalenteerd wiskundige wanen.

Dat neemt niet weg dat ik met veel plezier gestudeerd heb en genoten heb van de abstracte wiskunde (Kähler-variëteiten, Riemann-oppervlakken, functionaalanalyse), die ons na het kandidaatsexamen als een lopend buffet werd voorgezet. Ik had een aanstelling als studentassistent gekregen en begeleidde met veel plezier een aantal werkcolleges. Het was tijdens een van die werkcolleges dat ik mijn toekomstige vrouw ontmoette. Onze paringsdans werd bepaald door Lydia's begrip of onbegrip van de inhoud van een als Analyse 4 bekendstaand college. Ze deed tentamen en haalde een onvoldoende en dacht niet dat ze ooit meer zou kunnen halen, waarop ik

Arjen Sevenster in het postkantoor in Kyoto, mei 2018

haar bijlessen ging geven. Deze privatisima boekten succes: ze haalde een zes en voor ze uit mijn leven dreigde te verdwijnen waren wij elkaar dicht genoeg genaderd om van een verhouding te kunnen spreken. Uit die verhouding zouden drie kinderen geboren worden, een zoon, een dochter en weer een zoon. Alle drie zouden ze promoveren, maar het wiskundig proefschrift van Bart zou het meest het proefschrift benaderen waar ik in de bibliotheek van de universiteit van Tokyo met zoveel loze ijver aan gewerkt had.”

Hoe kwam je in Japan terecht?

“Na mijn kandidaats vatte ik het idee op om Japans als bijvak te doen. Ik beoefende in die dagen met groot enthousiasme de judosport en was in de ban geraakt van het land van de Rijzende Zon. En zo kon het gebeuren dat ik op een dag het Japano-

logisch Instituut belde om toestemming te vragen voor het volgen van het eerstejaars college Japanse grammatica. De telefoon werd beantwoord door de hoogleraar zelf, professor Frits Vos, die mij uitnodigde om ‘onverwijld’ de benodigde boeken bij Brill te kopen en mij komende vrijdagochtend op het instituut te vervoegen. Gedurende de volgende twee jaar heb ik mij de Japanse grammatica eigen gemaakt (wat niet zo moeilijk is, omdat het Japans een zeer regelmatige taal is met weinig vervoegingen en verbuigingen) plus een paar honderd karakters, wat een omvangrijke klus is.

Mijn laatste tentamen wiskunde deed ik bij professor Murre. Het onderwerp was Riemann-oppervlakken. Ik haalde een hoog cijfer en we bespraken de mogelijkheid om bij hem te promoveren. Omdat er bezuinigd werd, kon hij mij geen aanstelling bieden en zou ik het werk aan mijn proefschrift

moeten combineren met lesgeven aan een middelbare school: er moest brood op de plank komen en het was de enige manier om de dienstplicht te ontlopen.”

Ook voor mijn tentamen Japanse grammatica haalde ik een hoog cijfer en kort na mijn doctoraal sprak Professor Vos mij aan en vroeg of ik wellicht geïnteresseerd was in een Japanse studiebeurs. Is dat niet eerder iets voor studenten Japanologie wierp ik tegen, maar daar wou hij niets van weten. Het was juist een goede zaak als er eens een niet-Japanoloog in Japan ging studeren. Dat ik in Japan geen Japanologisch onderwerp zou bestuderen, maar aan een wiskundig proefschrift zou werken, was geen enkel bezwaar. Ik overlegde met professor Murre, die beloofde mij voor te stellen aan een Japanse collega, een algebraïsch meetkundige, onder wiens hoede ik — eindelijk! — serieus aan de slag zou kunnen.

Restte het probleem van de dienstplicht, dat ik zelf meende op te lossen door een briefje aan defensie te sturen, waarin ik om uitstel vroeg tot na mijn terugkomst uit Japan. Was het geen goede zaak, niet alleen voor mij, maar ook voor het land, als via deze beurs de banden met Japan werden aangehaald? Dat bleek in Den Haag geen indruk te maken en mijn verzoek werd afgewezen. Uiteindelijk is het met hulp van de decaan en zijn vriend kolonel Wessels goed gekomen, maar het was een dubbeltje op zijn kant.

Ik zei mijn baan als leraar op en op een goede ochtend lag er een envelop met een kaartje enkele reis Tokyo op de deurmat. Nog steeds ben ik trots op dat kaartje en ik mag graag beweren dat reizen met een retourtje op zak geen reizen is, maar toerisme en dat Marco Polo, toen hij uit Italië vertrok, niet wist wanneer de karavaan vertrok die hem vele jaren later terug naar Europa zou brengen. Hoe dat zij, ik voelde mij bevrijd van iedere verplichting. De Japanse regering betaalde mij maandelijks een bedrag dat net genoeg was om te overleven en het bleek al snel dat het gemakkelijk was om in Japan allerlei baantjes te vinden om de beurs aan te vullen. Er was met name veel vraag naar Engelse les, maar ik heb ook, met minimaal succes, geprobeerd Japanners Nederlands te leren en zelfs, toen ik er al wat langer woonde, Latijn.

De eerste paar maanden waren gewijd aan een verplichte cursus Japans aan een

Bloemen in de regen

Zij tekent bloemen in de regen.
Waarom heeft zij geen huis getekend
met ramen, een rood dak en naar
de deur een pad en verder gras

met hier en daar een madelief?
Waarom heeft zij daarboven
geen gouden schijf gehangen
als een zon met gele stralen?

Waarom de ene helft gevuld
met bloemen, die op stelen staan,
de andere met blauwe strepen

van de regen? Wat is er
door haar heen gegaan, terwijl zij
bloemen in de regen schiep?

Bloemen in de regen. Geschreven naar aanleiding van een tekening van de hand van Livia, de oudste kleindochter van Arjen. Het omslagontwerp is weer geïnspireerd door de oorspronkelijke tekening.

universiteit in Osaka, vanwaar het bonte en zeer internationale gezelschap van bursalen uitwaaierde naar de universiteit van hun keuze, de Universiteit van Tokyo in mijn geval. Aldaar werd ik opgevangen door professor Itaka, een leerling van niemand minder dan Kodaira. Ik verdiepte mij in Japanse collegedictaten over de classificatie van complexe variëteiten, maar zonder ook maar enig gevoel van richting te hebben. De Japanse professoren hadden geen flauw idee waar ik mee bezig was en lieten mij aan mijn lot over, wat ik hen niet kwalijk kon nemen, omdat ik eigenlijk best tevreden was met hoe het ging. De waarheid was dat onderzoek in de algebraïsche meetkunde te hoog gegrepen was en dat ik dat niet hoefde toe te geven, zolang niemand vroeg naar mijn vorderingen. Ik hield dit twee jaar vol, tot de Japanse beurs afliep en ik met een zucht van opluchting de wiskunde vaarwel kon zeggen.

Ondertussen waren Lydia, mijn vrouw, en ik volkomen gesetteld in Japan. Zij had een baan gevonden als lerares biologie op een internationale school in Tokyo en wij leidden het aangename bestaan van buitenlanders in Japan met veel interessante, internationale contacten, lucratieve bijbaantjes en de uitdaging om iedere dag

opnieuw Japan en de Japanners te doorgronden. Maar na vijf jaar besloten wij dat het tijd werd om terug te gaan naar Nederland, de mouwen op te stropen en een solide bestaan op te bouwen, te urgenter, omdat Lydia ondertussen zwanger was van onze oudste.”

Na teruggekeerd te zijn in Nederland werd je acquireur voor de wiskunde bij Elsevier. Hoe kwam dat tot stand?

“Terug in Nederland moest er geld verdiend worden. Lydia noch ik hadden werk en dus solliciteerde ik op alles wat los en vast was: studentendecaan in Delft, een functie binnen Philips, waar ik totaal ongeschikt voor was, ‘assistent manager’ bij Mitsubishi in Rotterdam, wat ik een paar maanden gedaan heb en waar ik zo mogelijk nog ongeschikter voor was. Tot Lydia in *Intermediar* een advertentie zag waarin Elsevier een acquireur zocht. Vereisten waren een achtergrond in de wiskunde en de bereidheid veel te reizen.

Ik schreef een nette sollicitatiebrief en werd uitgenodigd voor een gesprek. Na afloop liet Einar Fredriksson, mijn toekomstige baas, mij mijn kamer en de omvangrijke files zien. Tegenwerpingen van mijn kant dat ik er nog even over na wou denken, wuifde hij weg: betere baan voor iemand met mijn achtergrond was niet denkbaar. Eindresultaat was dat ik 18 februari 1980 aantrad als acquireur wiskunde bij Elsevier, Nederlands grootste wetenschappelijke uitgever. Voor het zover was moest Lydia een gesprek voeren met de baas van Einar, die haar rechtstreeks vroeg of ze zich realiseerde dat ik regelmatig weken op reis zou zijn en of ze dacht dat ze dat aankon.”

Kun je iets zeggen hoe je te werk ging? Elsevier was en is een belangrijke uitgeverij van wetenschappelijk werk. Kun je een idee geven van de omvang van je netwerk en van je totale output in boeken en tijdschriften?

“Moeilijke vragen. Ik ben begin 1980 bij Elsevier begonnen en in de loop van 2006 met pensioen gegaan. Laten we zeggen dat ik 25 jaren actief geweest ben en dat ik gemiddeld 15 boeken per jaar heb uitgegeven, dan komen we op een totaal van zo’n 400 boeken.

Van die 400 boeken zijn er zeker 350 die door de auteurs werden aangeboden aan een van de bestaande series en die door de redacteurs van die series wer-

den afgehandeld. De resterende 50 titels zijn boeken waar ik een gerichte inspanning voor gepleegd heb. Een goed voorbeeld van boeken in deze categorie zijn de boeken over matrix-logica van de hand van August Stern. Het was de vader van August, Mikhael Stern, die op een druilerige dag onaangekondigd mijn kamer op de zevende verdieping binnenstapte, een manuscript uit zijn tas haalde en ter publicatie aanbood met de woorden: ‘Ik ben de zieke zoon van een ziek systeem.’ Mikhael vertelde omstandig hoe hij, werkzaam als seksuoloog in de Sovjet Unie, met het systeem in botsing kwam en uiteindelijk dankzij hulp van onder andere Sartre en Simone de Beauvoir vrij kwam en naar het Westen kon komen. Het was mij van het begin af aan duidelijk dat dit geen boek was voor een bestaande serie en dat ik tegen de regels van het spel in zelf de knoop zou moeten doorhakken.

Daarnaast waren er boeken die hun ontstaan dankten aan actieve acquisitie, veelal handboeken. Het idee, bijvoorbeeld van een *Handbook of Combinatorics* leek mij aantrekkelijk en dus ging ik op zoek naar geschikte redacteurs, die ik vond in Graham, Grötschel en Lovász, die dit grote project tot een doorslaggevend succes maakten. Een van de problemen met handboeken is dat publicatie altijd moet wachten tot het laatste artikel ontvangen is. Dat leidt soms tot vertragingen van maanden en tot verzoeken van punctuele auteurs om

Omslag van *Bloemen in de regen*, ontworpen door Martine Meijer, de schoondochter van Arjen.

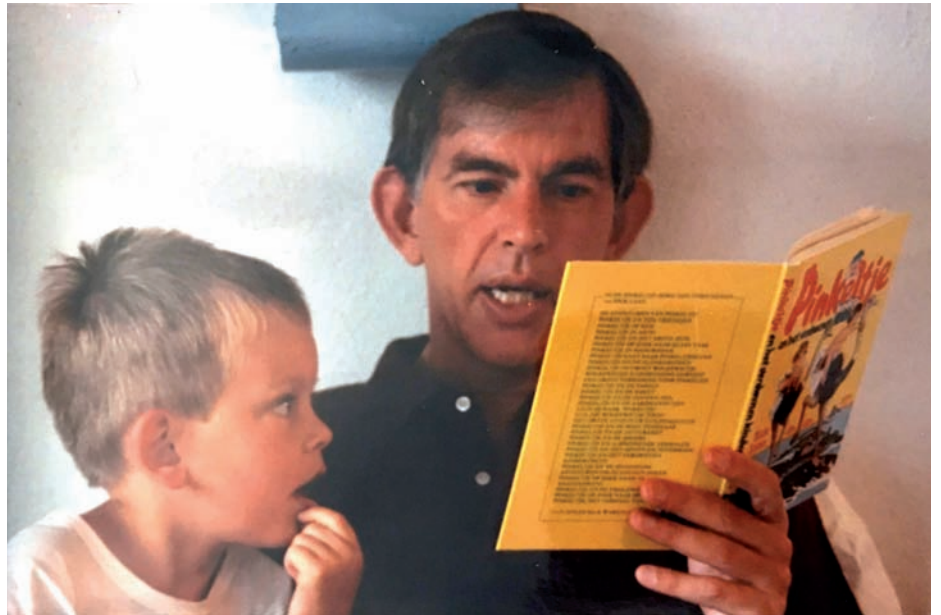

in de tussentijd hun artikelen te updaten, met een steeds verder naar de toekomst verschuivende deadline voor het hele boek als gevolg. Een tweede, gerelateerd, probleem is dat auteurs maar al te vaak meer bladzijden nodig blijken te hebben dan ze van de redacteurs gekregen hebben. Zoals een redacteur het uitdrukte: 'With that guy I had a fight over every lemma.'

De tijdschriften zijn een heel ander verhaal. Elsevier is altijd in de eerste plaats tijdschriftenuitgever geweest, al was het maar omdat daar meer geld te verdienen valt. Mijn invloed op mijn tijdschriftenprogramma is veel moeilijker te meten dan die op mijn boeken, maar ik durf wel te zeggen dat ik mijn tijdschriften altijd goed onderhouden heb, onder andere door te investeren in een goede band met de Editors van mijn tijdschriften. Minstens een keer per jaar ging ik bij al mijn redacteurs langs om te bespreken hoe hun tijdschrift er voor stond: of de Editorial Board nog up-to-date was, of er voldoende input was om dit jaar het aangekondigde aantal issues uit te brengen, of we voor het volgende jaar het aantal uit te brengen issues niet konden uitbreiden, enzovoort.

Mijn netwerk was aanzienlijk en bestond, zoals het bovenstaande duidelijk maakt, uit boekenauteurs en tijdschriftredacteurs, die ik op hun instituut ontmoette of op conferenties. Zo ging ik ieder jaar naar de Annual Meeting of the American Mathematical Society, die altijd in januari plaatsvond in steeds wisselende steden in de Verenigde Staten: Baltimore, Chicago, San Francisco, Denver, enzovoort.

Onder mijn redacteurs bevonden zich uitzonderlijke mensen. Ik denk aan Peter Hammer, hoofdredacteur van *Discrete Mathematics* en *Discrete Applied Mathematics*, die ik zeker twee keer per jaar zag: een keer in Princeton, waar hij woonde, en een keer in Nederland. Peter was zwaar gehandicapt. Gedurende de eerste jaren van onze samenwerking liep hij nog met een stok. Zijn actieradius moet toen niet groter dan twintig meter geweest zijn, maar op een dag verscheen hij in een uiterst wendbaar invalidenwagentje, waarmee hij de hele wereld bereisde, steeds vaker in gezelschap van zijn vrouw, tot in de binnenlanden van China toe. Ik heb altijd de grootst mogelijke bewondering gehad voor zijn doorzettingsvermogen en optimisme. Peter reisde toen regelmatig naar China. Ik ben daar slechts een keer geweest en

Arjen leest zijn zoon Bart voor uit *Pinkeltje*

wel om een conferentie bij te wonen. Als geëerde buitenlandse gast werd ik door de organisatie uitgenodigd voor een diner van Pekingeend. Als afscheidsgeschenk kreeg ik van 'the grand old man' van de Chinese informatica in die dagen, zijn naam is mij ontschoten, een door een vriend geschilderde rolschildering, die nog steeds een deel van het jaar bij ons aan de muur hangt."

Elsevier is een bedrijf en er moet geld worden verdiend. Bij de meeste wiskundigen gaat het niet primair om het geld. Dat zou spanning op kunnen leveren. Hoe kijk jij daar tegenaan?

"Ook een moeilijke vraag, misschien wel een gewetensvraag. Na enige tijd bij Elsevier gewerkt te hebben, werd mij duidelijk dat mijn werkgever verre van universeel geliefd was en dat er veel weerstand tegen het prijsbeleid bestond, zowel waar het de boeken als de tijdschriften betrof. Net als veel van mijn collega's was ik niet blij met de nadruk die het bedrijf op 'shareholders value' legde en de exorbitante beloningen die de top van het bedrijf zichzelf toekende, waarbij ik meteen moet aantekenen dat ik nooit te klagen gehad heb over mijn salaris. Ik gaf mijn beste krachten dus aan een bedrijf dat een reputatie had van arrogantie en winstbejag, maar dat mij persoonlijk wel heel veel vrijheid, een goed salaris, ruimte voor het ontwikkelen van creativiteit en aardige collega's bood. Ik suste mijn geweten door in ge-

sprekken met auteurs of redacteurs nooit onder stoelen of banken te steken dat ik hun kritiek ten volle begreep en tot op zekere hoogte deelde, maar dat ik net zo min invloed had op het prijsbeleid als op het weer. Niet de dapperste beslissing misschien, maar wel een beslissing!

Gedurende de laatste jaren van mijn arbeidzame bestaan binnen Elsevier nam de kritiek steeds grimmiger vormen aan. Steeds vaker dook de benaming 'evil empire' voor Elsevier op en op een gegeven ogenblik trad de hele Editorial Board van *Topology* af, ondanks verwoede pogingen van mijn kant om het tijdschrift te behouden. De onderhandelingsruimte die Elsevier mij gaf was eenvoudigweg te klein om een verzoening tot stand te brengen. Dit heeft mij ontzettend dwars gezeten. *Topology* was veruit het beste tijdschrift in mijn fonds en om dat te verliezen ervoer ik als een amputatie. Kleine troost was dat de redacteurs mij nooit persoonlijk verantwoordelijk gehouden hebben, maar mij na een mislukte onderhandelingsronde altijd uitnodigden voor een lunch in hun 'college'. In die tijd verloren wij meer tijdschriften: *Logic Programming* ging als *Theory and Practice of Logic Programming* over naar Cambridge University Press en werd binnen Elsevier opgevolgd door *The Journal of Logic and Algebraic Programming*. Natuurlijk was het een kleine schare die de strijd met Elsevier aanbond en liet het 'business model' de overgrote meerderheid van de auteurs en de lezers onver-

schillig: zolang Elsevier ervoor zorgde dat hun artikelen eerlijk gereviewed en daarna op professionele wijze in gerenommeerde tijdschriften gepubliceerd werden, waren ze al lang tevreden en hadden wij, als uitgever, geen kind aan deze wetenschapper. Toch hebben deze ontwikkelingen een schaduw over mijn laatste jaren bij Elsevier gelegd, te meer omdat ik natuurlijk beter dan de buitenwacht zag hoeveel Elsevier investeerde in professionalisering en kwaliteitsbewaking van het productieproces en hoe Elsevier zich bijvoorbeeld inspande om in een land als India typesetters te trainen.”

Je hebt (het begin van) de digitale revolutie binnen Elsevier meegemaakt. Zijn er dingen wezenlijk veranderd?

“Ja zeker. Toen ik in de tijd dat het Internet nog in zijn kinderschoenen stond een rondreis langs verschillende Amerikaanse redacteurs maakte, kreeg ik, waar ik ook kwam, het advies om ander werk te gaan zoeken: het Internet zou wetenschappelijke uitgever overbodig maken. Niets is verder van de waarheid gebleken. De wetenschappelijke uitgever, Elsevier voorop, hebben kans gezien de slag van uitgeven op papier naar digitaal uitgeven te maken en dat ook nog eens met behoud van winstgevendheid. Ik ben daar nauw bij betrokken geweest en het door mij opgezette *Electronic Notes in Theoretical Computer Science* (ENTCS), hoofdzakelijk gewijd aan de snelle elektronische publicatie van proceedings, floreert nog steeds.”

Wat velen niet weten is dat je een totaal andere kant hebt, je schrijft gedichten, die ook worden gepubliceerd. Onlangs verscheen de bundel ‘Bloemen in de regen’. Wat betekent dat dichten voor je?

“Zoals ik aan het begin van dit gesprek aanduidde is het mij nooit gelukt om in de wiskunde creatief werk te doen. Des te verheugder was ik dan ook toen ik ontdekte dat ik op literair gebied wel creatieve prestaties kon leveren. Als ik probeerde een wiskundig probleem op te lossen dan was het alsof de grote wiskundigen over mijn schouder meekeken en zich vermaakt afvroegen of ik nou werkelijk dacht een bijdrage te kunnen leveren die niet volkomen triviaal was. Maar als ik bezig was met een gedicht dan stonden de grote dichters om mij heen en moedigden mij aan. In de loop van 2014 verscheen bij Inner Peace Publi-

cations in kleine oplage de bundel *Ogenblik* en onlangs heb ik bij de Haarlemse uitgever In de Knipscheer een bundel uitgegeven, getiteld *Bloemen in de Regen*.”

Op dit moment houden dingen als ziekte en de dood je zeer bezig. Wil je daar iets over zeggen?

“Het is niet vaak dat in de kolommen van het *Nieuw Archief voor Wiskunde* over leven en dood gesproken wordt, maar soms is het onvermijdelijk. Bij mij werd zo’n twee jaar geleden een agressieve vorm van prostaatkanker vastgesteld en dat betekent, dat ik nu onder ogen moet zien, dat zo niet mijn weken dan toch wel mijn maanden geteld zijn. Ooit had een Birmese waarzegster mij voorspeld dat ik in goede gezondheid 80 zou worden en omdat een aantal van haar andere voorspellingen redelijk leek uit te komen, was die 80 jaar

een eigen leven gaan leiden. Het loopt allemaal heel anders en ik mag al blij zijn als ik aanstaande juni mijn 73ste verjaardag in huiselijke kring kan vieren.

Mijn ziekte heeft mijn leven op zijn kop gezet. Wat belangrijk leek is opeens onbelangrijk en omgekeerd. We kregen hulp aangeboden door vrienden en kennissen in de vorm van kommen soep, hulp bij het vervoer van en naar het ziekenhuis, een stoel die afgestemd is op mijn pijnlijke benen en nog veel meer. Dit alles was en is voor Lydia en mij een bron van steun en ontroering. ’s Ochtends komt de thuiszorg mij wassen en ook voor deze mensen niets dan lof. Zij vervullen een nederige taak met veel liefde, geduld en inzet en wie gezond is realiseert zich niet eens hun bestaan. Er blijkt naast de wereld der wiskunde een wereld te zijn van zorg en dienstbaarheid.”

Vaarwel

Voor Kiekie

Je belde op
om me vaarwel te zeggen.

Ik heb maar half begrepen,
wat je zei: iets over ziekte,
die niet meer zou genezen.

Nog even en je zou er niet meer zijn.
Het laatste afscheid en de laatste pijn,
de laatste regel kwam in zicht:

de moeilijkste, zoals je zei,
van elk gedicht.

Vaarwel. “Geschreven naar aanleiding van een telefoontje van Kiekie, oftewel Vasalis, waarin ze vertelde dat er alveolierkanker was vastgesteld. Wij kenden elkaar een aantal jaren, gedurende welke Lydia en ik zo nu en dan de reis naar het oude huis aan de Woldzoom in Roden ondernamen. We begonnen met koffie, gevolgd door een lunch met een warme hap. Het was tijdens de afwas dat ze mij zei: ‘Je bent een dichter, Arjen.’ Tot dichter geslagen door Vasalis met een vochtige theedoek in de handen!”